

NATHANAEL
WEST

NATHANAEL

WEST

DEN KOBYLEK

"Stuffed" Girl's Heads!
only \$2.98

VOLVOX GLOBATOR

Nathanael West

DEN KOBYLEK

VOLVOX GLOBATOR

Nathanael West

The Day of the Locust

Přeložila Olga Špilarová

Translation © Olga Špilarová, 2014

ISBN 978-80-7511-093-0

ISBN 978-80-7511-094-7 (epub)

ISBN 978-80-7511-095-4 (pdf)

Lauře

Těsně před koncem pracovní doby zalehl z ulice do kanceláře ohlušující hlomoz. Sténání kůže se mísilo s kovovým řinčením a do toho zběsile duněly údery tisíce kopyt. Tod Hackett přiskočil k oknu.

Pod ním mýjela celá armáda kavalerie a pěšáků. Valili se jako dav: šiky byly nevyrovnané, jako by prchaly z nějaké strašlivé porážky. Dolmany husarů, zdobené čáky stráží, lehká hannoverská jízda s koženými čapkami a vlajícími rudými chocholy, to vše se zmítalo v nepředstavitelném zmatku. Za kavalerií následovala pěchota, vzdušné moře houpajících se toreb, muškety na ramenou, přes prsa zkřížené řemeny, po boku tašky na patrony. Tod poznal anglickou pěchotu v šarlatu s bílými nárameníky, černé pěšáky vévody z Brunšviku, francouzské granátníky v dlouhých bílých kamaších, Skoty s koleny holými pod kostkovanými kilty.

Zpoza rohu budovy vyrazil malý tlouštík s tropickou korkovou helmou, ve sportovní košili s krátkými rukávy a v golfkách, a pádil za armádou.

„Plac devět – na devítku, vy hovada!“ ječel do megafonu.

Kavalerie pobídla koně a pěchota se dala do klusu. Tlouštík s korkovou helmou funěl za nimi, hrozil pěstí a nadával.

Tod se díval, dokud nezmizeli za kusem mississippského parníku, pak si uklidil tužky a kreslicí prkno a vyšel z kanceláře. Před ateliérem postál chvíli na chodníku a rozhodoval se, jestli má jít domů pěšky, nebo se svézt tramvají. Za ty necelé tři měsíce, co tu pracoval, mu Hollywood ještě nezevšedněl, byl však pohodlný a pěšky chodil nerad. Řekl si tedy, že pojedete tramvají až k Vine Street a zbytek cesty dojde.

Na západní pobřeží Toda pozval agent společnosti National Films. Pátral po nových talentech a na výstavě studentských prací Yaleovy akademie výtvarných umění se mu zalíbily Todovy kresby. Místo mu nabídl telegraficky. Kdyby se byl s Todem setkal, asi by ho nevyzval, aby se v Hollywoodu specializoval na návrhy kulis a kostýmů. Todovo

velké, nemotorné tělo, jeho pomalé modré oči a nejistý úsměv vzbuzovaly dojem, že nemůže mít žádné nadání; vypadal jako prostáček.

Přes svůj zevnějšek byl však Tod komplikovaný mladý muž s celou řadou osobností, ukrytých jedna v druhé jako sada čínských krabiček. A „Požár v Los Angeles“, obraz, na kterém pracoval, měl s konečnou platností dokázat, že talent má.

U Vine Street z tramvaje vystoupil. Kráčel k domovu a pozorně si prohlížel večerní zástupy. Mnoho lidí mělo na sobě sportovní oděv, který ale neměl se sportováním nic společného. Svetry, golfky, plátěné kalhoty, modrá flanelová saka s mosaznými knoflíky byly ve skutečnosti kostýmy. Tělnatá dáma v jachtařské kšiltovce šla na nákup, nechystala se na projíždku plachetnicí, muž v norfolské kamizole a tyroláku se nevracel z hor, nýbrž z pojišťovací kanceláře, a dívka v šortkách, teniskách a s páskou kolem hlavy nehrála ještě před chvílí tenis; odešla z telefonní ústředny.

Uprostřed té elegantní maškarády se tu a tam objevili lidé jiného typu. Jejich obleky byly nenápadité a špatně strážené, objednané v katalogích obchodních domů. Ostatní se pohybovali rychle, střelhitě se vrhali do obchodů a do barů na skleničku, ale tihle otáleli na nárožích nebo postávali zády k výkladním skříním a civěli na každého, kdo je míjel. Když kolemjdoucí pohled opětoval, objevila se jim v očích nenávisť. Tou dobou o nich Tod věděl velmi málo – snad jen to, že přišli do Kalifornie umřít.

Byl odhodlán dovědět se mnohem víc. Cítil, že právě tyhle lidi bude napříště malovat. Už nikdy se nepustí do bachraté venkovské stodoly, staré kamenné zídky či statného nantucketského rybáře. Od okamžiku, kdy uviděl tyhle, věděl, že bez ohledu na původ, vzdělání a kulturní dědictví jeho mistry nemohou být Winslow Homer či Thomas Ryder, a obrátil se ke Goyovi a Daumierovi.

Prohlédl v nejvyšší čas. Během posledního ročníku na akademii už začal uvažovat, jestli by neměl s malováním přestat. Jak jeho technická zručnost vzrůstala, zmenšovala se radost z toho, že si dokáže poradit s kompozicí a barvami, a on si uvědomil, že stejně jako všichni jeho spolužáci směřuje k ilustraci či pouhé líbivosti.

Když se naskytla možnost práce v Hollywoodu, ihned se toho chopil, přestože ho přátelé zrazovali: říkali, že se zaprodá a už nikdy nebude malovat.

Došel na konec Vine Street a začal stoupat Pinyon Canyonem. Snášel se večer.

Obrysy korun stromů plály bledě fialovým světlem a jejich temně purpurové středy postupně černaly. Tatáž fialová zář, připomínající světélkování neónů, lemovala i vrcholy šeredných hrbatých kopců, které na okamžik téměř zkrásněly. Domům však nemohlo pomoci ani měkké světlo soumraku. Na ty mexické ranče, samojské chýše, středomořské vily, egyptské a japonské chrámy, alpské chaty, tudorské chalupy a pak všechny možné kombinace nejrůznějších stylů by platil jenom dynamit.

Když zjistil, že jsou všechny ze štuky, papíru a latěk, milosrdně přičetl jejich tvar materiálu, z něhož vznikly. Ocel, kámen a cihly přidržují stavitelovu fantazii na uzdě, nutí ho, aby tlak a váhu rozdělil rovnoměrně a rohy aby byly na sebe kolmé, ale štuka a papír neuznávají žádné zákony, dokonce ani zákon o zemské přitažlivosti.

Na rohu La Huerta Road se vypínal miniaturní rýnský hrad s věžemi z dehtového papíru, do nichž byly vykrojeny střílny pro lučištníky. Vedle seděla nízká, pestře zbarvená stavba s kupolemi a minarety jako z *Tisíce a jedné noci*. Opět byl milosrdný. Oba domy vypadaly směšně, ale Tod se nesmál. Jejich touha po originalitě byla tak naivně dychtivá a bezelstná.

Je těžké smát se lidské touze po kráse a romantice, ať už jsou její výsledky jakkoli nevkusné, ba odpudivé. Můžeme si však povzdychnout. Jen máloco je smutnější než věci vpravdě obludné.

Dům, ve kterém bydlel, byla nevyhraněná záležitost jménem San Bernardino Arms. Byl to dvouposchodový kvádr a zadní a boční stěny, jen hrubě omítnuté, byly proraženy pravidelnou řadou strohých oken. Zato fasáda se honosila barvou rozředěné hořčice a zdvojená okna svíraly růžové maurské sloupy, podpírající bizarní římsy ve tvaru tuřínu.

Měl pokoj ve druhém patře, ale na okamžik se zastavil na odpočívadle o poschodí níž. V čísle 208 bydlela Faye Greenerová. V jednom bytě se někdo zasmál a on sebou provinile trhl a stoupal dál.

Jak otvíral dveře svého pronájmu, na podlahu se snesla navštívenka. „Poctivý Abe Kusich“, stálo na ní velkým písmem a pod tím menší kurzívou několik dobrozdání, vytištěných tak, aby vypadaly jako citace z novin.

„...Hollywoodská obdoba fy Lloyds“ – Stanley Rose.

„Abeovo slovo je cennější než Morganovy akcie“ – Gail Brenshaw.

Na rubu byl tužkou vzkaz:

„Kingspin čtvrtěj, Solitair šestej. Na těhle tipech můžete vytrískat majlant.“

Otevřel okno, svlékl si sako a natáhl se na postel. Oknem viděl čtverec smaltovaného nebe a větev eukalyptu. Lehký vánek rozechvíval úzké dlouhé čepele listů a obracel je hned na jejich zelenou, hned stříbrnou stranu.

Aby vyhnal z hlavy Faye Greenerovou, začal myslet na „Poctivého Abea Kusiche“. Bylo mu dobře a chtěl, aby mu ten pocit vydržel.

Abe byl důležitou postavou v cyklu litografií nazvaném „Tanečníci“, na kterém Tod pracoval. Byl jedním z tanečníků. Dalšími byli Faye Greenerová a její otec Harry. Na jednotlivých listech se tanečníci střídali, ale shluk zarputile se tvářících diváků, kteří tvořili jejich publikum, zůstával stejný. Stáli a civěli na účinkující s tím samým výrazem jako na maškary na Vine Street. To jejich pohled nutil Abea

a ostatní, aby nesmyslně kroužili v šíleném víru a vymršťovali se do vzduchu se zády prohnutými jako polepený pstruh.

Přes nechuť, kterou v něm budila Abeova groteskní zkaženost, Tod trpaslíkovu společnost vítal. Mužíček ho pokaždé buď rozptýlil nebo popudil, a tím ho utvrzoval v potřebě malovat.

S Abem se seznámil, ještě když bydlel v Ivar Street v hotelu Château Mirabelle. Ulici se také říkalo „Lyzolová ulička“: v Château bydleli hlavně prostitutky a jejich pasáci, zkrachovalí manažeři a impresáři.

Zrána páchly hotelové chodby dezinfekcí, což Tod nesnášel. Navíc nájemné bylo vysoké, protože zahrnovalo policejní ochranu, tedy službu, kterou on nepotřeboval. Chtěl se přestěhovat, ale ze setrvačnosti a také proto, že nevěděl, kam jinač se obrátit, zůstal v Château. S Abem se seznámil náhodou.

Jednou pozdě v noci se vracel do svého pokoje a naproti přes chodbu uviděl u dveří ležet něco, co považoval za ranec špinavého prádla. Jak ho míjel, ranec se pohnul a vydal divný zvuk. Škrtl sirkou, domnívaje se, že to nejspíš bude pes zabalený do deky. Když světlo vzplálo, zjistil, že to je drobný mužíček.

Sirka zhasla a on rychle zapálil druhou. Byl to trpaslík zachumlaný do dámského flanelového županu. Kulatá věc na konci byla trpaslíkova poněkud hydrocefalická hlava. Z ní vycházelo táhlé, bublavé chrápání.

Na chodbě byla zima a průvan. Tod se rozhodl, že mužíčka probudí, a zlehka do něho štouchl špičkou bot. Neznámý zasténal a otevřel oči.

„Tady byste neměl spát.“

„Kecy,“ zavrčel trpaslík a zase oči zavřel.

„Nastydnete se.“

Toto přátelské upozornění mužíčka ještě víc popudilo.

„Chci své šaty!“ zahřímal.

Mezeru pode dveřmi, u nichž ležel, zaplavilo světlo. Tod se odhodlal, že to zkusí, a zaklepal. Po několika vteřinách pootevřela nějaká žena.

„Co ksakru chcete?“ zeptala se.

„Máte tady na chodbě přítele a...“

Ani jeden z nich ho nenechal domluvit.

„No a?“ štěkla žena a práskla dveřmi.

„Vrať mi můj šaty, ty děvko!“ zaburácel trpaslík.

Pak se dveře rozlétly a žena začala házet do chodby různé věci. Sako a kalhoty, košili, ponožky, boty a spodní prádlo, kravatu a klobouk, chrlila to jedno za druhým. Každou část oděvu doprovázela jiná nadávka.

Tod užasle hvízdal.

„To je ale formát!“

„To si pište,“ řekl trpaslík. „Extra speciál, má ji metr širokou.“

Pisklavě se zachichotal vlastnímu vtípu, vlastně se tak poprvé projevil, jak by to člověk u trpaslíka čekal. Pomalu vstal a upravil si bohatě zřásněný župan, aby při chůzi nezakopl. Tod mu pomohl posbírat rozházené šatstvo.

„Heleďte, pane,“ zeptal se mužiček, „moh bych se u vás voblíct?“

Tod ho pustil do koupelny. Čekal, až se trpaslík ustrojí, a nemohl potlačit představy o tom, co se v bytě té ženské asi odehrálo. Začínal litovat, že do celé věci strkal prsty. Když se však z koupelny vynořil trpaslík s kloboukem na hlavě, Todovi se zlepšila nálada.

Trpaslíkův klobouk spravil téměř všecko. Toho roku se v okolí Hollywood Boulevardu hodně nosily tyroláky a trpaslíkův byl výstavním kouskem svého druhu. Měl tu pravou magicky zelenou barvu a vysoké kónické dýnko. Vpředu sice ještě mohla být mosazná přezka, ale jinak byl dokonalost sama.

Zbytek oblečení se k tyroláku nehodil. Místo střevíců s dlouhými špicemi a kožené zástěry měl trpaslík modrý dvouřadový oblek a černou košili se žlutou kravatou. Místo sukovité hlohové hole třímál v ruce svinutý výtisk dostihového zpravodaje *Daily Running Horse*.

„To mám za to, že si začínám se čtyrdolarovejma kurvama,“ řekl.

Tod přikývl a snažil se soustředit na brčálový klobouk. Jeho ochotný souhlas mužička podráždil.

„Na Abea Kusiche si žádná flundra vyskakovat nebude, to jí nepro-

jde,“ řekl hořce. „Ne když jí můžu dát za dvacku zpřerážet hnáty, a já tu dvacku mám.“

Vytáhl tlustý svazek bankovek a zamával jím výhrůžně Todovi před obličejem.

„Tak vona si myslí, že si na mě může vyskakovat, co? Tak já vám teda povim...“

Tod ho rychle přerušil.

„Máte pravdu, pane Kusichi.“

Trpaslík přihupkal k Todovi. Ten si na okamžik myslel, že se mu chce vyšplhat do klína, ale mužiček se ho jen zeptal, jak se jmenuje, a potřásl mu rukou. Měl pevný stisk.

„Tak já vám teda povim, Hackette, že kdybyste se tam neobjevil, vyrazil jsem jí dveře. Dámička si myslí, že si na mě může vyskakovat, jenže tohle si šeredně vodskáče... Každopádně dík.“

„To je v pořádku, zapomeňte na to.“

„A kdepak. Já mám dobrýho pamatováka. Pamatuju si, kdo mi provede nějaký svinstvo a kdo mi zase pomůže.“

Svraštil obočí a chvíli mlčel.

„Poslyšte,“ řekl konečně. „Vy jste mě vytáh z bryndy a já vám to musím voplatit. Nemám zapotřebí, aby někdo rozhlašoval, že je mu Abe Kusich něco dlužnej. Takže to udělám takhle. Dám vám zaručenej tip na pátý pořadí v Caliente. Vsadíte bůra a zkásnete dvacku levou zadní. Je to absolutní tutovka.“

Tod nevěděl, co na to říct, a jeho váhání mužička urazilo.

„Myslíte, že bych vám dal špatnej tip?“ škaredil se. „To si myslíte?“

Aby se ho zbavil, Tod vykročil ke dveřím. „Ne,“ řekl.

„Tak proč si nechcete vsadit, no?“

„Jak se jmenuje ten kůň?“ zeptal se Tod doufaje, že ho uklidní.

Trpaslík ho následoval ke dveřím a za sebou táhl za rukáv župan. I s kloboukem sahal Todovi třicet centimetrů pod pás.

„Tragopan. Tutově vyhraje. Znáám jeho majitele, dal mi echo.“

„Řek?“ zeptal se Tod.

Snažil se být milý, aby zakryl svůj pokus vymanévrovat trpaslíka na chodbu.

„Jo, Řek. Vy ho znáte?“

„Ne.“

„Že ne?“

„Ne,“ uzavřel to Tod.

„Jen se nepotentujte,“ vyjel na něho trpaslík, „zajímá mě, jak víte, že je Řek, když říkáte, že ho neznáte?“

Oči se mu podezřením zúžily a zafal pěstí.

Tod se smířlivě usmál.

„Jen jsem hádal.“

„Tak vy jste hádal, jo?“

Trpaslík se přihrbil v ramenou, jako by chtěl vytáhnout revolver nebo dát Todovi pěstí. Tod ucouvl a pokusil se o vysvětlení.

„Hádal jsem, že bude Řek, protože Tragopan je řecké slovo a znamená bažant.“

Trpaslíka to vůbec neuklidnilo.

„Jak můžete vědět, že to znamená bažant. Jste snad Řek?“

„Ne, ale umím trochu řecky.“

„Jó takže vy jste inteligent, náramně chytřej.“

Krátce vykročil dopředu, našlapuje na špičky, a Tod se připravil, aby blokoval úder.

„Panáček študoval na univerzitě, co? Tak já vám tedy povím...“

Zamotal se nohou do županu a upadl na všechny čtyři. Toda pustil z hlavy a proklínal župan, pak si znovu vzpomněl na svou přítelkyni.

„Tak vona si myslí, že si na mě může vyskakovat.“

Šťouchal se přitom palcem do prsou.

„Kdo jí dal čtyřicet doláčů na potrat, kdo? A dalších deset, aby si pak mohla jet dáchnout na venkov. Poslal jsem ji na ranč. A kdo to za ni zatáh tenkrát v Santa Monice, kdo?“

„To je fakt,“ řekl Tod a připravil se, že ho prostě vystrčí ze dveří ven.

Na to však nedošlo. Mužiček náhle vyrazil z místnosti a rozběhl se chodbou, vláčeje župan za sebou. Za okamžik po něm nebylo ani stopy.

O několik dnů později zašel Tod do papírnictví na Vine Street